

6. Závěr

Technologický pokrok a tvorba inovací jako výsledek vědecké a výzkumné činnosti je ve většině *teorií regionálního rozvoje* považován za jeden z klíčových faktorů stabilního a udržitelného ekonomického růstu.

Původní neoklasický přístup však považoval technologický pokrok jako volně přístupný statek a adaptaci inovací jako proces bez transakčních nákladů. Teorie endogenního růstu a institucionální koncepty tento přístup kritizují a poukazují na nutnost systematické podpory výzkumné a inovační činnosti

V posledních letech se tyto nové teoretické přístupy začaly mnohem více projevovat i v rozvojových strategiích a politikách na různých měřítkových úrovních od nadnárodních (např. Lisabonská strategie) přes národní (v ČR např. Národní politika výzkumu a vývoje nebo Národní inovační politika) po regionální (např. regionální inovační strategie krajů).

Většinou *charakteristik VaV* v ČR dominuje Praha jako nejen centrum vysokého školství a tudíž i zdroj kvalifikované pracovní síly (výzkumných pracovníků) nadnárodního významu, ale i vysoce atraktivní prostředí pro investice v technologicky sofistikovaných oborech především služeb náročných na znalosti.

Kraje Jihomoravský a Středočeský vykazují po suverénní metropoli rovněž vysokou úroveň komplexu VaV. V případě Středočeského kraje je to dáno jeho mimořádně exponovanou polohou v blízkosti Prahy a Jihomoravský kraj těží z atraktivity Brna jako vysokoškolského centra a tudíž i vysokou kvalitou lidských zdrojů. Naproti tomu nejslabší v oblasti VaV se jeví kraje Karlovarský, Ústecký a Vysočina.

Vývoj regionálního vzorce komplexu VaV v České republice tak následuje trendy patrné v západní Evropě: (1) vysoká koncentrace těchto aktivit do metropolitního regionu (Praha, Jihomoravský); (2) jejich rozvoj v širším zázemí metropole (Středočeský kraj) a progresivních průmyslových regionech (Plzeňský, Pardubický, Zlínský kraj), hlavně co se týče aktivit vázaných na soukromý sektor a high-tech a medium high-tech oborech průmyslu

Analýza *regionálních disparit Evropské unie na úrovni regionů NUTS II* v oblasti VaV potvrdila vysokou koncentraci tohoto komplexu do regionů náležících k jádru EU (především regiony jižního Německa, Nizozemska a jihu Velké Británie), regionů jižního Švédska, jižního Finska a Dánska a metropolitních regionů dalších států původní evropské patnáctky (s určitou výjimkou periferních států Portugalska, Španělska a Řecka). Nejvíce patrná je vysoká koncentrace u intenzity patentní činnosti.

V případě úzkého vymezení metropolitního regionu pouze jako urbánního prostoru bez aglomerace je v případech nejvyspělejších zemí EU možné pozorovat dekoncentraci vědeckých a výzkumných aktivit do širšího zázemí (viz Londýn a jeho zázemí).

Nové členské země vykazují podle očekávání výrazně nižší vyspělost komplexu VaV a také znatelně vyšší koncentraci těchto aktivit do metropolitních regionů. Opět nejnápadnější je tento rozdíl v oblasti intenzity patentní činnosti.

Zatímco především český, maďarský a částečně i slovenský metropolitní region se mohou v některých ohledech rovnat i vyspělým regionům původní patnáctky, ostatní regiony patří na chvost EU (především periferní venkovské regiony v Polsku). Jistou výjimku představuje rozvoj high-tech a medium high-tech průmyslu na severozápadě Maďarska (v zázemí metropolitního regionu) a některých českých regionech.

Pokud pomineme Prahu, české regiony NUTS II dosahují s průměrem EU srovnatelných hodnot pouze v případě zaměstnanosti v high-tech a medium-high tech průmyslu (především region Střední Čechy). Všechny regiony ČR naopak výrazně zaostávají v intenzitě patentní činnosti a to i ve srovnání s regiony nových členských států.